

Haber- AYM'den zorunlu din dersi hakkında karar

Anayasa Mahkemesi, zorunlu din dersinin insan hakları ihlali olduğu gerekçesiyle 8 yıl önce yapılan bireysel başvuruyu karara bağladı. Yüksek Mahkeme, hak ihlali olduğuna karar verdi. Avukatlar kararı Cumhuriyet'e değerlendirdi.

9 Nisan 2022 tarihli haber: [AYM'den zorunlu din dersi hakkında karar \(cumhuriyet.com.tr\)](http://cumhuriyet.com.tr)

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu zorunlu din dersinin din özgürlüğünün ihlali olduğu gerekçesiyle 2014 yılında yapılan bireysel başvuruyu değerlendirmek üzere 7 Nisan'da toplandı.

AYM Genel Kurulu'nda 8 yıldır devam dosyada, "Anayasa'nın 24. Maddesinin dördüncü fıkrasında güvence altına alınan ebeveynlerin eğitim ve öğretimin kendi dinî ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama hakkının ihlal edildiğine" dair karar verildi.

AYM, ebeveynlerin eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia ise AYM tarafından kabul edilmedi.

Halkın Kurtuluş Partisi (HKP) Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Tacettin Çolak ile eski Yargıçlar ve Savcılar Birliđi (YARSAV) Başkanı Avukat Ömer Faruk Eminağaoğlu, Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararı Cumhuriyet'e değerlendirdi.

"LAİKLİK İLKESİ SALDIRI ALTINDADIR"

Av. Tacettin Çolak, "Cumhuriyetin en önemli kazanımlarından olan ve en başta kadınlarımızın özgürleşmesi demek olan laiklik ilkesi, ülkemizde son günlerde büyük saldırılar altında. Diyanet İşleri Başkanlığı, sunni/vahhabi din anlayışını tüm topluma dayatmaktadır. Bu keyfilik, AKP iktidarı döneminde devlet politikasına dönüşmüş durumda. Özellikle Alevi inancına yönelik yok sayma ve hatta düşmanlaştırma girişimlerini de görmekteyiz. Camilere sağlanan her türlü ayrıcalığın kısıntısı bile cemevlerine çok görülmektedir" diye konuştu.

"AKP'NİN ANAYASAYA AYKIRI İŞLEMLERİNİN ÖNÜNE GEÇİLMELİDİR"

"Anayasa Mahkemesi'nin son kararını bir kazanım olarak görmek istiyoruz. Devamının gelmesini temenni ederiz" diyen Çolak, "AKP'giller'in Anayasa'nın 24/son maddesinde tanımlanan 'Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz' şeklindeki emredici hükme aykırı iş ve işlemlerinin önüne geçilmelidir. Caminin mihrabına mikrofon kurarak siyasal konuşmalar ve cuma namazı çıkışlarındaki mini mitingler açıkça laiklik ilkesini ihlal eden anayasal suçlardır" değerlendirmesinde bulundu.

"AKP DEMOKRATİK VE LAİK CUMHURİYET İLKELERİNE AYKIRI EYLEMLERİN ODAğI HALİNE GELMİŞTİR"

Çolak açıklamasının devamında şu ifadelere yer verdi:

“Anaokullarında küçük çocuklara din eğitimi verilmesi de benzer anti laik girişimlerden bir tanesidir. O nedenle Anayasa’nın 24/4’üncü maddesinde tanımlanan; ‘...din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır’ kuralının açık ihlalidir. Bu nedenle AYM’nin ihlal kararı vermesi yerinde olmuştur. Ancak Anayasa Mahkemesi’nce bu kararının alındığı günlerde, Tayyip Erdoğan tarafından çıkartılan bir kararname değişikliği ile Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü geniş yetkilerle donatıldı. Böylece MEB Din Eğitimi Genel Müdürlüğü ‘imam hatip ortaokulu ve liselerinin alanlarıyla ilgili ders kitaplarını’ hazırlayacağı gibi ‘hafızlık’ eğitimi de verebilecekler. Böylece cemaat ve tarikatlarla işbirliği yapabilmemesinin önü açılmış oldu. Bu değişiklik de açıkça Laiklik ilkesinin ihlal edildiği Anayasal bir suçtur. Bu suçları işleyen parti Anayasa’nın 68/4. maddesinde tanımlanan ‘demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı eylemlerin odağı’ haline gelmiştir ki, bu tür fiiller de Anayasanın 69. maddesinde öngörülen temelli kapatma nedenidir. Umarız AYM, bu suçlar karşısında da Anayasayı uygulama ferasetini gösterir.”

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİ HATIRLATTI

Av. Ömer Faruk Eminağaoğlu ise, “12 Eylül Anayasası ile din kültürü ve ahlak dersleri birleştirilerek, ilk ve orta öğretim kurumlarında zorunlu ders haline sokuldu. Burada, bir din ile ilgili değil, bütün dinler hakkında genel bilgi verilmesi gerekçesine dayanıldı. Yine bu anayasada, bir dine yönelik din eğitim ve öğretimi ise, kişilerin isteğine ve yasal temsilcilerinin iznine bağlandı. Bu konular Anayasa’nın 24/2’nci maddesinde bu şekilde düzenlendi. 1982 Anayasası döneminde İHAM, 2007 yılında Zengin/Türkiye kararında, anayasadaki düzenlemeye rağmen uygulamanın, kişilerin isteği de gözetilmeden, zorunlu din eğitimine dönüşmesi nedeniyle Türkiye hakkında hak ihlali kararı verilmiştir. Danıştay da bu karardan hareketle, 2007 yılından bu yana din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin, kişilerin isteği olmadan ve de tek bir din ile ilgili eğitim şeklinde verilemeyeceği konusunda kararlar vermiştir. Bu konularda İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmelerde ilgili hükümler bulunmaktadır” ifadelerine yer verdi.

"İHAM VE DANIŞTAY KARARLARI BUGÜNE KADAR UYGULANMAMIŞTIR"

“Türkiye’de, Lozan Antlaşması gereği, sadece azınlıklar din eğitiminden muafır. Ancak bunun dışında din eğitim ve öğretiminin, sadece isteğe bağlı olarak yapılması gerekmekte ise de, bugün din dersleri, çoğulculuktan uzaklaşmış, tek bir din ile ilgili zorunlu eğitim niteliğine dönmüştür” diyen Eminağaoğlu, “İHAM ve Danıştay kararları bugüne kadar her yönüyle uygulanmamış, gereği yerine getirilmemiştir. Söz konusu kararlarda, bu derslerin tek bir din anlayışı yerine çoğulcu bir anlayışla, kişilerin ve ebeveynlerinin isteği üzerine verilmesi belirtilmiş iken, giderek uygulamada tek bir dine ilişkin eğitim anlayışı daha da artmış, hatta bu konuda İslam dinine ilişkin başkaca dersler de eklenmiş, ortaokul ve ilkokullar bir yana, yapılan düzenlemeler ile zorunlu din eğitim okul öncesi döneme bile inmiştir. Kuran kurslarının denetimsizliği de ayrı bir konudur. İmam hatip liseleri de ihtiyacın da ötesinde yaygınlaştırılmıştır. İmam hatip lisesi mezunu olmak, uygulanan politika nedeniyle bir

referans durumuna sokulmuştur. Böylece, din eğitimi konusunda kişinin ebeveyninin iradesi olmazsa olmaz ise de sosyal ve siyasal baskılar ve politikalar nedeniyle, okul öncesi çağdan, ilkokul, ortaokul, liseler, imam hatip liseleri gözetildiğinde, bugün mahalle mekteplerinin fiilen devreye sokulduğunu söylemek hiç de abartılı olmayacaktır” değerlendirmesinde bulundu.

Eminağaoğlu, “Laik devlet, dinler karşısında tarafsız kalan bir devlettir. Bugün eğitimin her yönüyle laiklik anlayışına uygun olarak yapıldığını söyleyebilmek olanaksızdır. Bu konuda 12 Eylül döneminden bu yana iktidardaki partiler din eğitim ve öğretiminin, laiklik ilkesine aykırı biçimde verilmesine yönelik düzenlemeler yapmaktan geri durmamıştır. Muhalefet partileri de bu adımlar karşısında etkin tutum takılmaktan uzak durmuştur. Sonuçta, sadece vatandaşların hak arayışlarıyla ise istenilen etkinlikte sonuçlar da ortaya çıkmamıştır” diye konuştu.

"ZORUNLU DİN EĞİTİMİNE ARTIK SON VERİLMELİDİR"

Eminağaoğlu, açıklamasının devamında şu ifadeleri kullandı:

“Anayasa Mahkemesi, 2014 yılında yapılan bir bireysel başvuruyu, üstelik bağlayıcı olan İHAM kararı da varken, aradan sekiz yıl geçtikten sonra daha yeni karara bağlamıştır. 2007 yılında verilmiş bağlayıcı bir İHAM kararı varken, Anayasa Mahkemesi'nin, önündeki dosyayı tam sekiz yıl bekletmesini hukuken açıklamak mümkün değildir. Durum böyle olunca, idare makamları da aykırı uygulamaları artarak sürdürmekten geri durmamaktadır. 2007 yılındaki İHAM ve Danıştay kararlarının uygulanması bir yana, bu kararlardan sonra aykırı uygulamalar daha da artmıştır. Şimdi Anayasa Mahkemesi'nce verilen karar sonrasında, şimdiye kadar aykırı uygulamaları sürdüren iktidar veya buna sessiz kalan muhalif iradenin etkin bir adım atacağını düşünmek gerçekçi olmayacak ise de, laiklik ve hukukun üstünlüğü gözetilerek, aykırı uygulamalar, yeni başvurulara yol açılmadan ivedilikle sonlandırılmalıdır. Dolayısıyla yeni kuşakların kimlik ve kişilik yapılarının, anayasa ve uluslararası sözleşmelere de aykırı olarak verilecek zorunlu bir din eğitimi ile biçimlenmesine artık son verilmelidir.”